והא אמר שמואל כו'. לא מצי למימר דרבי יהודה בנפלים איירי מדנקט שמיני ותשיעי ולא נקט ג' וד' [6]אי נמי מדקתני ילדה: **דיו לבא** מן הדין להיות כנדון. וא"ת ובלא ק"ו נמי אמאי מטומאת תיפוק ליה דקושי לא גרע משופי ולמה בשביל קישוי יש לה להיות טומאה וי"ל דטעמא דרבי אליעזר כדמפרש רבא בגמרא דמיה מחמת עצמה ולא מחמת ולד ולכך צריך להו לרבנן ק"ו ומחמת ק"ו אית לן למדרש קרא דדמיה למילתא אחריתי וליכא לאוקמי קרא אפי' בימי נדה דליכא ק"ו דרבנן נמי דרשי תשב ישיבה אחת לכולן ורבי אליעזר סבר דכיון דאיכא לאוקומי קרא בימי נדה אפי' אי נימא ק"ו משום דיו אין לך לטהר אלא בימי זיבה אבל בימי נדה טמאה ולדידיה אף בימי זיבה טמאה משום תשב ישיבה אחת לכולן כדאמר בגמ': **אימא** בימי זיבה טהורה בימי נדה טמאה. פי' הקונטרס ארבי אליעזר פריך דמטמא אף בימי זיבה מדקאמר ת"ק כל דמיס שהיא רואה טהורה ועלה קא"ר אליעזר דטמאה ולא מפליג משמע דאף בימי זיבה דטמאה ודיו דקא"ר אליעזר לדבריהם דרבנן קאמר להו והר"ר מנחם מפרש דרבי אליעזר לא מטמא אלא בימי נדה כדקאמר דיו והא דקפריך ואימא בימי זיבה טהורה הוי סיוס מילתא דרבא דאמר בהא זכינהו רבי אליעזר לרבנן דהא מקרא דדמיה הוו להו לרבנן לטמא בימי נדה ולטהר בימי זיבה ומשני תשב ישיבה אחת לכולן וכיון דמק"ו מטהרין בימי זיבה אית לן לטהר מקרא דתשב אף בימי נדה דהא משמע ישיבה אחת לכולן ואין לחלק בהן ואם כן קרא דדמיה אתא למילתא אחריתי והכי דרשינן לעיל בברייתא לרבנן מתשב שכל דמיה טהורים ואם תאמר וכיון דאי לאו קרא דתשב אף רבנן הוו מטמאין מקרא דדמיה א"כ היכי בעו למעבד ק"ו דאף בימי נדה טהורה דקאמרי הרי אנו משיבין אותך בלשון אחר [5] וי"ל דפרכינן ליה כיון דמק"ו מוכיח דטהורה אף בימי נדה אית לן למימר דמיה לדרשא אחריתי: לא

הולד אינו דין שנקל בקושי שלאחר הולד אמר להם דיו לבא מן הדין להיות כנדון ממה היקל עליה מטומאת זיבה אבל מטמאה טומאת נדה אמרו לו [6]הרי אנו משיבין לך לשון אחר ומה במקום שהחמיר בשופי שלפני הולד היקל בקושי שעמו מקום שהיקל בשופי שלאחר הולד אינו דין שנקל בקושי שעמו אמר להם אפילו אתם משיבין כל היום כולו דיו לבא מן הדין להיות כנדון ממה היקל עליה מטומאת זיבה אבל מטמאה טומאת נדה אמר רבא בהא זכינהו ר"א לרבנן לאו אמריתו דמה דמה [7]מחמת עצמה ולא מחמת ולד ה"נ [4]וטהרה ממקור דמיה דמיה מחמת עצמה ולא מחמת ולד אימא בימי נדה בימי זיבה טהורה אמר קרא תשב ישיבה אחת לכולן: **מתני'** [2]כל אחד עשר יום בחזקת טהרה ישבה

מכל טומאה כגון תוך מלאת: **אינו דין שנקל בדם הקושי.** לטהרה מכל טומאה ואפי' מנדות: **דיו לבא מן הדין.** כגון קושי של תוך מלאת שאתם למדין מקושי דעלמא: **להיות כנדון.** בקושי דעלמא: **גמ' תשב.** על דמי טהרה: **עד שילא הולד.** יצא הולד טמאה לידה: **הרי אנו משיבין אותך בשון אחר.** שלא נלמד קושי שלאחר [6] מקושי שלפני דאמרי' לעיל מקוש שהיקל בקושי שלפני הולד אינו דין שנקל בקושי שלאחריו דהכא הוא דאיכא למימר דיו לקושי שלאחריו להיות בקושי שלפניו שהרי ממנו אנו למדים אלא הכי גמרינן מקוש שהיקל בשופי שלאחריו אינו דין שנקל בקושי שעמו שעם השופי דהשתא יליף קושי של אחריו דטהור לגמרי וליכא למימר ממה היקל מטומאת זיבה דדקאמר: **דיו לבא כו'.** שהרי ק"ו אינו נידון אלא מכח קושי שלפניו כדקתני ומה במקום שהחמיר בשופי שלפני הולד היקל בקושי שעמו: **זכינהו.** תשובה נאמת יכול להשיבן: **אימא בימי נדה נדה.** לר"א פריך כיון דאית ליה דיו לודי מיהא דבימי זיבה טהורה בקושי שלפניו כגון דאתה בקושי שבעה ימים דאשונים תהא טמאה ואם דאתה יותר יהא הדם טהור ותטבול לאחר שבעה דאשונים של קושי: **ישיבה אחת לכולן.** או כולן טהורין או כולן טמאין: **מתני' כל אחד עשר יום.** אחר הנדות אשה עומדת בחזקת טהרה. ובגמרא [לט.] מפרש למאי הלכתא: ישבה

לידי חילול שבת ברביעי ותו לא אימא מרביעי ואילך אמר מר זוטרא מאי טעמייהו דחסידים הראשונים דכתיב [1]ויתן [ה'] לה הריון הריון בגימטריא מאתן ושבעים וחד הוו אמר מר זוטרא אפי' למ"ד [6]יולדת לתשעה אינה יולדת למקוטעים יולדת לשבעה יולדת למקוטעים שנאמר [2]ויהי לתקופות הימים [3]ותהר חנה ותלד בן מיעוט תקופות שנים מיעוט ימים שנים: רבי יוסי ור"ש אומרים אין קושי יותר מב' שבתות: אמר שמואל מאי טעמייהו דרבנן דכתיב [3]וטמאה שבועים כנדתה כנדתה ולא כזיבתה מכלל דזיבתה טהורה וכמה שבועים ת"ר יש מקשה עשרים וחמשה יום ואין זיבה עולה בהן כיצד שנים בלא עת ושבעה נדה וב' שלאחר נדה וארבעה עשר שהולד מטהר ואי אפשר שתתקשה עשרים וששה יום בלא ולד ולא תהא יולדת בזוב בלא ולד בתלתא נמי סגי אמר רב ששת אימא במקום שיש ולד אמר ליה רבא והא בלא ולד קתני אלא אמר רבא הכי קאמר אי אפשר שתתקשה עשרים וששה יום במקום שיש ולד ולא תהא יולדת בזוב ובמקום שאין ולד אלא נפל בתלתא נמי הויא זבה מ"ט אין קושי לנפלים: **מתני'** [1]המקשה בתוך שמונים של נקבה כל דמים שהיא רואה טהורין עד שיצא הולד ורבי אליעזר מטמא אמרו לו לרבי אליעזר ומה במקום שהחמיר בדם השופי היקל בדם הקושי מקום שהיקל בדם השופי אינו דין שנקל בדם הקושי אמר להן דיו לבא מן הדין להיות כנדון ממה היקל עליה מטומאת זיבה אבל טמאה טומאת נדה: **גמ'** תנו רבנן תשב לרבות המקשה בתוך שמונים של נקבה שכל דמים שהיא רואה טהורין עד שיצא הולד ור"א מטמא אמרו לו לר"א ומה במקום שהחמיר בשופי שלפני הולד היקל בקושי שלאחר הולד מקום שהיקל בקושי שלפני הולד אינו דין שנקל בקושי שלאחר הולד אמר להם דיו לבא מן הדין להיות כנדון ממה היקל עליה מטומאת זיבה אבל טמאה טומאת נדה אמרו לו [6]הרי אנו משיבין לך לשון אחר ומה במקום שהחמיר בשופי שלפני הולד היקל בקושי שעמו מקום שהיקל בשופי שלאחר הולד אינו דין שנקל בקושי שעמו אמר להם אפילו אתם משיבין כל היום כולו דיו לבא מן הדין להיות כנדון ממה היקל עליה מטומאת זיבה אבל טמאה טומאת נדה אמר רבא בהא זכינהו ר"א לרבנן לאו אמריתו דמה דמה [7]מחמת עצמה ולא מחמת ולד ה"נ [4]וטהרה ממקור דמיה דמיה מחמת עצמה ולא מחמת ולד אימא בימי נדה בימי זיבה טהורה אמר קרא תשב ישיבה אחת לכולן: **מתני'** [2]כל אחד עשר יום בחזקת טהרה ישבה

ימים שבועים מאה ימים הוו שבועים שווין בר מתרי יומי וכן לק' ימים האחרים שני ימים הרי ארבע ימים עולפים על השבועים וע' ימים כולן שוים וג' ימים תן על ד' העולפים הרי שבוע וכיון שהתחילו במולאי שבת נמלאו כלים בשבת ואם נתעברה בשני דלמא ילדה לרע"ב דמטי בשבת ואם נתעברה בשלישי דלמא ילדה לרע"א דמטי בשבת אבל בד' אי ילדה לרע"א מטי בחד בשבא ואי לרע"ב מטי בתרי בשבא ואי לרע"ג מטי בתלתא בשבא. אלמא כשמואל סבירי להו: (א) **ברביעי ותו לא.** כל שכן דאי מעברא בה' או בו' או בשבת דלא מטי יום לידה בשבת: **לתקופות הימים.** כתיב: **מיעוט ימים שנים.** דכל מקוש שנאמר ימים ולא נאמר כמה תפוס המועט בידך ולא המרובה שאם אתה אומר ימים שלשה או ארבעה אני אומר עשרה או ק' כך שנו חכמים (ב) (סוכה דף ה:) כל ששמועו מרובה ושמועו מועטת תפסת מרובה לא תפסת תפסת מועטו תפסת. הלכך כאן שנאמר ימים מכיון שנכנסו שני ימים בחדש שביעי ילדה: **מכלל דזיבה טהורה.** ומהכא גמרינן לעיל [לו:] קושי בימי זיבה: **יש מקשה.** שרואה כ"ה יום בין קושי ובין שופי: **שנים בלא עם וז' דנדה וב' לאחר נדה.** בלא קושי: **וי"ד.** בקושי לרבי יוסי ולר"ש והכא לא תשיב אלא קודם לידה. ואי אפשר למקשה כ"ו יום שלא תהא זבה שהולד אינו מטהר אלא י"ד יום הסמוכים ללידה ופשו להו ג' בין נדות לקושי ובהנהו שלשה הויא זיבה: **בלא ונד.** לקמן פריך משמע שאין שם ולד א"כ לאו קושי הוא ולמה לי כ"ו בתלתא לאחר הנדה סגי: **מתני' המקשה סוף שמונים.** שנתעברה בימי טוהר או שנשתהה ולד אחר חבירו ב' חדשים וחצי אחד נגמרה לורתו באמצע שביעי ואחד נגמרה לורתו לסוף תשיעי כמעשה דיהודה וחזקיה בני ר' חייא (לעיל דף מז.): **טהורין.** דכל תוך מלאת הוי דם טוהר: **ורבי אליעזר מטמא.** נדה דכיון דבקושי בא לאו דם טוהר הוא אלא מחמת ולד שבמעיה ומזיבה הוא דטהור אבל בימי נדה נדה: **שהחמיר בדם השופי.** כגון שאר יולדת שרואה ג' בשופי וילדה הרי זו יולדת בזוב: **היקל בדם הקושי.** לטהרה מזובה: **מקום שהיקל בדם השופי.** לטהרה

לידי חילול שבת. שלא תלד בשבת ויצטרך לחלל עליה את השבת: **אלא מרביעי ואילך.** אבל ליל שלישי וליל שני ומולאי שבת לא דאי מתעברה למולאי שבת שמא תלד לרע"ג דמטי בשבת ונמצא שבת מתחלל שניתן רשות לחללו מפני סכנת נפש. והיכי דמי עשה מרע"ג

מסורת הש"ס

(א) [נעיל מז. בכורות כ.] ר"ה יג. יומות מב., ב) [לכאורה הענין פליאה וכבן דע דז"ל הרד"ק נתקופת הימים ימי העיבור כתרגומו לזמן מצלם יומיא ופירוש ותהר מנה שהרתה כבר כאשר בתה משלה ידעה אלקנה בעלה והרתה כמו שאמר ויזכרה ה' נתקופת הימים זהו כשהגלים ימי הסריון ילדה בן ויש ויין מורות לשבעה מנ', ג) [נעיל לו:], ד) [מו"כ מצורע דזיבים פרשה הן], ה) גי' רש"ל וכו' במקום וי"ל וכ"ל בלשון יומ' אחר וכו' דפרכינן ליה כיון דמק"ו מוכח כו' וע"ש,

תורה אור השלם

1. וַיִּקַּח בֹּעַז אֶת רוּת וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה וַיָּבֹא אֵלֶיהָ וַיִּתֵּן יְיָ לָהּ הֵרָיוֹן וַתֵּלֶד בֵּן:
רות ד יג
2. וַיְהִי לִתְקֻפּוֹת הַיָּמִים וַתַּהַר חַנָּה וַתֵּלֶד בֵּן וַתִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שְׁמוּאֵל כִּי מֵיְיָ שְׁאִלְתִּיו: שמואל א א כ
3. וְאִם נְקֵבָה תֵּלֵד וְטָמְאָה שְׁבֻעַיִם כְּנִדָּתָהּ וְשִׁשִּׁים יוֹם וְשֵׁשֶׁת יָמִים תֵּשֵׁב עַל דְּמֵי טָהֳרָהּ: ויקרא יב ה
4. וְהִקְרִיבוֹ לִפְנֵי יְיָ וְכִפֶּר עָלֶיהָ וְטָהֲרָה מִמְּקֹר דָּמֶיהָ זֹאת תּוֹרַת הַיֹּלֶדֶת לְזָכָר אוֹ לְנֹקֵבָה: ויקרא יב ז

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ברביעי ל"ל קודם ד"ה אלא מרביעי: (ב) ד"ה הרי אנו וכו' קושי שלאחר הולד מקושי שלפני הולד כדאמרי' לעיל מקוש שהיקל בקושי:

גליון הש"ס

גמ' הרי אנו משיבין לך. מזה בתמני' דנ"ק כה ע"א: תוס' ד"ה והא וכו' אי נמי מדקתני ילדה וכו'. כדמשמע לעיל כו ע"ב הפילה נפל וכו' ילדה וכו':

מוסף רש"י

יולדת לתשעה אינה יולדת למקוטעים. אלא לחדשים שלמים של שבעים יום (ר"ה יא.). **לתקופות הימים.** הרי שם חדשים וב' ימים (יבמות מב.). **ולא מחמת ולד.** שדם הקישוי שיצא קודם הולד מחמת צער הקישוי, אינו מביאה לידי זיבה, וכ"ש דם שלאחר הולד (סנהדרין 19:).

עין משפט נר מצוה

ס א מיי' פ"ז מהל' איסורי ביאה הל"ט:
סא ב מיי' שם פ"ח הל"ל סמג לאוין קיט:

תוס' הרא"ש

אמר להן דיו. ותימה דל ק"ו מהכא מנין לטמא' אטו משום קישוי מיגרע גרע וי"ל דטעמא דר' אליעזר כדמפרש בגמ' וטהרה ממקור דמיה מחמת עצמה ולא מחמת ולד וטעמא דרבנן מתשב. ותימה כיון דטעמא דר' אליעזר מקרא מאי קאמרי לה ק"ו וי"ל דה"ק דמיסתבר למדרש קרא כדדרשי' אגן משום ק"ו ור' אליעזר השיבם דאפי' דרשיתו ק"ו אין לכם לטהר אלא בימי זיבה ומשום דיו אבל בימי נדה טמאה ומיהו ר' אליעזר אליבא דנפשיה ס"ל דאפי' בימי נדה טמאה כדפרשי' בגמ' ואימא בימי נדה נדה בימי זיבה טהורה ופרש"י דלר' אליעזר קפריך והא דפשיטא ליה לתלמודא דר' אליעזר מטמא אפי' בימי זיבה מדקתני סתמא ר' אליעזר מטמא ומשמע דאיירי אפי' בימי זיבה דומיא דקישוי דאיירי ביה בבבא קמייתא. ועוד כיון דדריש ליה מקרא משמע ליה דבכל ענין טמא. וה"ר מנחם פי' דר' אליעזר דוקא בימי נדה מטמא כדמוכח מדיו והא דאמר ואימא בימי נדה נדה בימי זיבה טהורה לאו לר' אליעזר קא פריך אלא מסקנא דמילתא דרבא היא דקאמר בהא זכנהו ר' אליעזר לרבנן ומפרש ואזיל היכי זכנהו ואע"ג דאית להו ק"ו יש לכם לטמאות בימי נדה מדכתיב דמיה ומשני אליבא דרבנן אמר קרא תשב ישיבה אחת לכולן כיון דמטהרינן בימי זיבה ה"ה בימי נדה וכפר"ח ואסיקנא לרבנן ישיבה אחת לכולן:

ישבה לה ולא בדקה. אבל נשים קאי ולאו לעיל מהדר: **טמאה.** דאורח בזמנו בא: **במחבא.** מחמת ליסטין או (א) כרכוס: **ימי זוב.** ימי ספירו: **ושומרת יום.** כיון שנפתח מעיינה ורואה היום אע"ג דבתוך י"א היא הוא למחר בחזקת טמאה: **גמ' לומר שאינה צריכה בדיקה.** שחרית וערבית ומשעברו צריכה לבדוק כדאיתא בפ"ק (לעיל דף יא.): **והא מדקתני סיפא ישבה.** דמשמע דיעבד מכלל כו'. והאי דפריך (ב) כן דס"ד דהאי ישבה אתוך י"א קאי: **ימי נדה.** לימים שראויין לנדה כגון אחר י"א שבין נדה לנדה: **בחזקת טהרה.** שנסתלקו דמיה בנדותה וילאו: **בימי נדה.** לאחר שעברו י"א וראויים לבא ימי נדה: **בעיא בדיקה.** לכתחלה אבל ישבה ולא בדקה דיעבד טהורה ואם הגיע וסת הקבוע לה ולא בדקה הרי הוא ודאי טמאה: **לא נצרכה.** הא דקתני כל י"א בחזקת טהרה אלא לר"מ בסוף פרק ראשון בגמרא: **אמאי יוציא.** תשמש כל י"א: **דלמא אתיא לקלקולא בימי נדה.** בימים הראויים לנדה אסורה לשמש שמא תקלקלנו: **רבא אמר.** מתני' דקתני כל י"א בחזקת טהרה: **לומר.** שאם תראה בהם אינה מטמאה מעת לעת לפי שמסולקין דמיה: **הנדה.** כלומר אשה שראתה דם מטמאה מעת לעת בראיית תחלת נדותה: **והזבה ושומרת יום.** כלומר והראתה בתוך י"א בין שראתה ג' ימים דהוא זבה בין שראתה יום אחד דהוא שומרת יום מטמאה מעת לעת בראייה ראשונה: **היולדת.** שילדה דם בפתיחת הקבר מטמאה מעת לעת בראייה ראשונה: **חייא בר רב הונא.** פי' אמתני' מהדר: **בתוך ימי זיבתה.** כגון ראתה ג' פעמים מט"ו לט"ו אין זה וסת לענין דיה שעתה או לענין שאם לא בדקה תהיה טמאה דמט"ו לט"ו הוו ימי זיבה וכן כל הימים משלמו ז' ימי נדות עד י"ח דשלמי ימי זיבה בהדי נדות: **לא שמיע לי הא שמעתתא.** דרב יוסף תלמידו דרב יהודה שהוא תלמיד של רב ושמואל וחלה רב יוסף ונעקר תלמודו וכשהיה שומע מימרא דרב ושמואל ואינו מזכר לאותה שמועה מתמיה ולאו תלמידו של רב יהודה אני ולא אמר לי שמועה זו ואביי תלמידו מזכירו (גדריס דף מא.): **אם אמרת ניהלן.** קודם חולין: ה"ג **ואהא אמרת ניהלן.** על משנה זו אמרת לנו משמיה דאין אשה קובעת לה וסת בימי זיבה: **למודה.** רגילה: **יום ט"ו.** לקמן מפרש ליום ט"ו לטבילתה: **ושינתה.** לה וסת ליום כ' פעם אחת: **זה וזה אסורין.** אין ג"ל ט"ו שעבר שאסור שהרי כל היום המתינה שמא תראה דקי"ל (לקמן סג.:) דחייב אדם לפרוש מאשתו סמוך לוסתה ואין ג"ל יום כ' שראתה בו שהרי נדה היא אלא ה"ק כשיחזור ויגיע ט"ו אסורה לשמש שהרי יום וסתה הוא ועדיין לא דילגתו אלא פעם אחת ואין וסת נעקר בפחות מג"פ וכשיגיע יום כ' לראייה של כ' אסורה לשמש שמא תקבע וסת מכ' לכ' שהרי שינתה פעם אחת ליום כ' וכן פעמים ליום כ' זה וזה אסורין יום ט"ו ויום כ' הבא אבל ג' פעמים ליום כ' הותר יום ט"ו ונאסר יום כ': **לא שנו.** דליום ט"ו הוי וסת קבוע דליבעי תלתא זימני למיעקריה: **אלא.** שהיתה רגילה לראות יום ט"ו לטבילתה לסוף ז' ימי נדה ורואה ליום ט"ו שהוא יום כ"ב לראייתה דכבר שלמו ימי זוב לסוף י"ח והרי ד' ימים שהגיעו ימים שראויה להיות בהם נדה: **מקבע לא קבעה.** בתוך ימי זיבה דתבעי ג' זימני למיעקריה דבחדא זימנא הוא דעקר לה ואם ישבה ולא בדקה טהורה: **מיהא מהו דניחוש לה.** אם היתה רגילה מט"ו לט"ו דהיינו תוך ימי זוב מי בעיא למיחש ולא תשמש ליום ט"ו קודם ראייה שמא תראה: ואמר

[1]ישבה לה ולא בדקה שגגה נאנסה הזידה ולא בדקה טהורה הגיע שעת וסתה ולא בדקה הרי זו טמאה [2]ר"מ אומר [3]אם היתה במחבא והגיע שעת וסתה ולא בדקה הרי זו טהורה מפני [4]שחרדה מסלקת את הדמים [5]אבל ימי הזב והזבה ושומרת יום כנגד יום הרי אלו בחזקת טומאה: **גמ'** למאי הלכתא אמר רב יהודה לומר שאינה צריכה בדיקה והא מדקתני סיפא ישבה ולא בדקה מכלל דלכתחלה בעיא בדיקה סיפא אתאן לימי נדה [6]וה"ק כל י"א בחזקת טהרה ולא בעיא בדיקה אבל בימי נדתה בעיא בדיקה ישבה ולא בדקה שגגה נאנסה הזידה ולא בדקה טהורה רב חסדא אמר לא צריכא אלא לר"מ דאמר [7]אשה שאין לה וסת אסורה לשמש ה"מ בימי נדתה אבל בימי זיבתה בחזקת טהרה קיימא א"ה אמאי א"ר מאיר יוציא ולא יחזיר עולמית דלמא אתיא לקלקולא בימי נדה הא מדקתני סיפא הגיע שעת וסתה ולא בדקה מכלל דבאשה שיש לה וסת עסקינן חסורי מחסרא והכי קתני כל י"א בחזקת טהרה ושריא לבעלה ובימי נדה אסורה בד"א באשה שאין לה וסת אבל יש לה וסת מותרת וצריכה בדיקה ישבה ולא בדקה שגגה נאנסה הזידה ולא בדקה טהורה הגיע שעת וסתה ולא בדקה טמאה הא מדסיפא ר"מ רישא לאו ר"מ כולה ר"מ היא וה"ק אם לא היתה במחבא והגיע שעת וסתה ולא בדקה טמאה שר"מ אומר אם היתה במחבא והגיע שעת וסתה ולא בדקה טהורה שחרדה מסלקת את הדמים [8]רבא אמר לומר שאינה מטמאה מעת לעת מיתיבי [9]הנדה והזבה והשומרת יום כנגד יום והיולדת כולן מטמאות מעת לעת תיובתא [10]רב [11]הונא בר חייא אמר שמואל לומר [12]שאינה קובעת לה וסת בתוך ימי זיבתה [13]אמר רב יוסף לא שמיע לי הא שמעתתא א"ל אביי את אמרת ניהלן ואהא אמרת לן [14]היתה למודה להיות רואה יום ט"ו (יום) ושינתה ליום כ' זה וזה אסורין לשמש שינתה פעמים ליום כ' זה וזה אסורין ואמרת לן עלה אמר רב יהודה אמר שמואל ל"ש אלא ט"ו לטבילתה שהן כ"ב לראיתה דהתם בימי נדתה קאי לה אבל ט"ו לראיתה דבימי זיבתה קאי לא קבעה אמר רב פפא אמריתא לשמעתא קמיה רב יהודה מדסקרתא מקבע לא קבעה מיהש מהו דניחוש לה אישתיק ולא א"ל ולא מידי אמר רב פפא נחזי אנן היתה למודה להיות רואה ליום ט"ו ושינתה ליום כ' זה וזה אסורין **לא צריכא** (ג) לר"מ. ומועיל מה שהיא בחזקת טהרה שמותרת לשמש כל זמן שלא גירשה א"ל אינו חייב לגרשה עד שעברו י"א יום: **והיולדת** כולן מטמאות מעת לעת. אע"ג דמעוברת היה שעתה היינו בשאר דם שרואה כשהיא מעוברת ולא בראיית דם לידה שרואה מחמת פתיחת הקבר וי"מ דהכא כרבי יוסי דבעי ג' עונות א"ל כגון שקודם כבר ראתה פעם אחת וקסבר דבשני מטמאה מעת לעת ולית ליה דיין שעתן כל ימי עיבורן ואשמעינן אע"ג דראייה שניה זו מחמת אונס לידה ראתה אפ"ה מטמא מעת לעת הקשה הר"ר יעקב מאורלייני"ש דהכא תני דזבה ושומרת יום מטמאה מעת לעת ואפ"ה מפרש רב יהודה לעיל דכל י"א יום אינה צריכה בדיקה ובפ"ק (לעיל דף יא.) אמרי' דאשה שיש לה וסת ול' נשים ואשה שעברו עליה ג' עונות דיין שעתן ותנא התם אע"פ שאמרו דיין שעתן צריכות להיות בודקות וי"ל דיש לה וסת איכא למימר כיון דאורח בזמנו בא צריכה בדיקה בשעת וסתה ואהכא נמי איכא למימר דצריכה בדיקה שלא תשתכח תורת בדיקה מהן בתולת דמיס כשתראה ומעוברת ומניקה לכשיעברו ימי עיבורה ומניקותה לפי שהורגלו זמן מרובה בלא בדיקה וזקנה אע"ג דלא אתיא תו לידי בדיקה ואיכא למיגזר בה מידי מ"מ גזר לה אטו אחריני אבל תוך י"א יום אינה צריכה בדיקה דזמן מועט הוא ולא תשתכח תורת בדיקה דאחר י"א יום תבדוק וכן זמן מועט יש משבדקה: **רב** הונא בר חייא אמר שמואל לומר שאינה קובעת וסת בימי זיבתה. ולא מיבעיא בימי ספירת זיבה ממש דאינה קובעת אלא משמע דאפי' בימים הראויים לזיבה אע"ג דאינה זבה ומעיינה סתום אינה קובעת כגון שרואה פעם אחת תוך י"א יום ופליג ארבי יוחנן ור"ל דאמרי בסמוך אשה קובעת לה וסת תוך ימי זיבתה ממש דהיינו באמצע ספירת זיבתה דומיא דתוך ימי נדותה וכ"ש דקובעת בימים הראויים לזיבה וקי"ל כרבי יוחנן לגבי שמואל כדאמר פרק מי שהוציאוהו (עירובין דף מז:): **מקבע לא** קבעה ע"י ראייה זו. של תוך ימי זיבה לא קבעה וסתה שתצטרך לעוקרו על ידי שלש פעמים כאילו קבעה וסת בימי נדה אבל מהו שתחוש ע"י קביעות של ימי נדה לאסור פעם רביעי אפי' בא הוסת בימי זיבה ואהא מייתי שפיר דמיישינן: אלמא

מסורת הש"ס

(א) לעיל ט. [טו.], ב) [לקמן עא. סוטה כ:], ג) [לעיל יב:], ד) [לקמן סח:], ה) [נסי' הגי' מייא בר כ"ה וכ"ג רש"י], ו) [לקמן סח:], ז) [עירובין י. וש"נ], ח) לקמן סג.;

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה במחבא וכו' כרכוס. נ"ב משנה לכתובות דף כז והוא מלוי: (ב) ד"ה והא מדקתני וכו' דפריך הכי קס"ד לסתי: (ג) תוס' ד"ה לא צריכא אלא לר"מ:

מוסף רש"י

במחבא. מחמת פחד ליסטין וגולמא (לעיל טז. ובעי"ז טז.). **הרי זו טהורה.** אם בדקה אחרי כן ומצאתה טהורה ולא אמר אורח בזמנו בא (סוטה כ:).

עין משפט נר מצוה

סב א מיי' פ"ח מהל' איסורי ביאה הל"א ופ"ג מהל' מטמאי משכב ומושב הל"ח סמג לאוין קיא טוש"ע יו"ד סימן (קלו סעי' ד) [קפט סעיף ד]:

סג ב (מיי' שם) סמג שם טוש"ע שם סי' קפד סעיף ח:

סד ג ע' במיי' שם פ"ו הל' כא כב:

סה ד מיי' שם פ"ח הלכה יא:

סו ה מיי' פ"ג מהל' משכב ומושב הל"ד:

סז ו מיי' פ"ח מהל' איסורי ביאה הל"ט סמג לאוין קיא טור יו"ד סימן קפט:

סח ז מיי' שם הל"א סמג שם טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' ג וסעי' יד:

תוס' הרא"ש

לא צריכא לר' מאיר כו'. ותימה וכיון דצריך להוציא משום דילמא אתי לקלקולא בימי נדה מאי נפקא מינה דאחד עשר בחזקת טהרה וי"ל דנפקא מינה דמותרת לשמש כל זמן שלא גירשה. א"נ דלא אתי חיוב לגרשה עד שיעברו י"א יום: **והיולדת** כולן מטמאות מעת לעת. אע"ג דמעוברת דייה שעתה הכא שיצא דם לפתיחת הקבר שאני אי נמי כר' יוסי דבעי הפסקה ג' עונות א"נ כגון שראתה פעם אחת ולית ליה דדיין כל ימי עיבורן: **לומר** שאינה קובעת וסת בתוך ימי זיבתה. ה"פ דמתני' כל י"א יום בחזקת טהרה כלומר היא בחזקת שאינה רואה והיא מסולקת מדמים הילכך אפי' אירע שראתה ג' פעמים בתוך ימי זיבתה מקרה בעלמא הוא ולא הוי קביעות וסת: מיחש מהו דתיחוש ליה. פירש"י אם היתה למודה לראות מט"ו לט"ו מהו שתחוש לפרוש מבעלה כשיגיע זמן וסתה ופשיט ליה רב פפא מהא דאמרינן היכא דשינתה לכ"ז דכי הדרי אתו כ"ב קיימא בתוך ימי זיבתה וקתני זה וזה אסור וכי היכי דחוששת כשיגיע זמן וסתה בתוך ימי זיבתה לוסת שקבעה חוץ לימי זיבה ה"ה חוששת לוסת שקבעה בתוך ימי זיבתה. וניחא טפי לפרושי הכי מיקבע לא קבעה בימי זיבתה מיחש מהו שתחוש בתוך ימי זיבתה לוסת שקבעה חוץ לימי זיבתה מי אמרינן כי היכי דלא קבעי לה וסת בתוך ימי זיבתה משום שהיא מסולקת דמים. הכי נמי אינה צריכה לפרוש כשיגיע זמן וסתה בתוך ימי זיבתה:

אלמא מריש ירחא מנינן. ות"ת דילמא משום דאיכא קרי ליה תוך ימי נדה [ג] ופרש"י דדייק מדקאמר קובעת תוך ימי נדותה משמע דפעם ג' דהוא הקביעות [ד] הוי כימי נדתה אלמא חשיב כאילו ראתה ריש ירחא והקשה לו ריב"א דלמה לא תירץ לו כגון שראתה ריש ירחא וה' בירחא שלשה זימני דהשתא הוי ממש תוך ימי נדתה וקבעה וסת ודיה שעתה אם תראה בחמשה בירחא של חדש ד' או שאריכה לפרוש מבעלה כל ה' בירחא עד שתעקור וסתה ג' פעמים והשיבו רש"י משום דבפ"ק (לעיל דף יא.) מוקמינן דר' יוחנן במעיין סתום משום דפריך אמתניתין דהתם דקתני דבימי נדתה אינה צריכה בדיקה ולבדוק דלמא קבעה לה וסת כרבי יוחנן ולכך המקשה אוקי הכא מילתיה דר' יוחנן במעיין סתום שראתה בג' ה' בירחא ולא בריש ירחא דראייה שלישית היא ממעיין סתום ומתניתין דפ"ק (שם דף יא.) כגון שראתה תרי זימני ריש ירחא וה' בירחא ובשלישית כי ראתה ריש ירחא לא תבדוק בה' בירחא שאפילו תראה לא קבעי' לה וסת דמעיין פתוח הוא אבל פעם ראשונה ושניה בודקת בימי נדה שמא תראה בג' בה' בירחא ולא בריש ירחא ולהכי לא הוה מלי לשנויי כגון דראתה ג' זימני ריש ירחא וה' בירחא דא"כ הוה ליה מעיין פתוח אלא משני כגון שראתה תרי זימני ריש ירחא לחוד דהוי מעיין סתום ובג' אע"ג דכבר ראתה בכ"ה מה שראתה בריש ירחא חשיב מעיין סתום כדמשני דהא לחזאי בכ"ה דמים יתריס הוא דאתוספו בה ועוד נראה לפרש דהכא דייק דחשיב כאילו ראתה בג' בריש ירחא דאי לאו הכי אמאי קבעה לה וסת הלא ראיה זו אינה מעין האחרות שבאו בימי נדותה ומיהו תימה לומר [ד] כיון כדמעיקרא נקטה וחשיב כאילו ראתה ריש ירחא כיון דאכתי לא קבעה לה וסת בריש ירחא דלא דמי להיא דלעיל דכבר קביע לה וסת לכ"ב כדקאמר היתה למודה לראות ונראה לפרש דמיירי כגון שראתה ג' זימני בריש ירחא וה' בירחא ואין לומר אם הש"ס מזכיר תלתא זימני דה"נ בפ"ק (שם דף יא.) לא קאמר תלתא זימני גבי קפלה וראתה והא דנקט והשתא חזאי בה' בירחא ובריש ירחא לא חזאי לא קבעה לה וסת דהא תרי זימני ריש ירחא לא חזאי וקאמר אשה קובעת לה וסת בתוך ימי נדותה אלמא מריש ירחא מנינא א"ל לא הכי א"ר יוחנן [ב] כגון דחזאי ריש ירחא וריש ירחא ועשרין וחמשה בירחא וריש ירחא דאמרינן דמי יתירי הוא דאתוספו בה וכן כי אתא רבין וכל נחותי ימא [ג] אמרוה כרב הונא בריה דרב יהושע:

הדרן עלך בנות כותים

ואמר רב יהודה אמר שמואל ל"ש אלא ט"ו לטבילתה שהן כ"ב לראייתה ושינתה ליום כ"ז דכי הדרי ואתו עשרין ותרתי קיימא לה בתוך ימי זיבתה וקתני זה וזה אסורין אלמא [א] דחיישינן לה וקסבר רב פפא עשרין ותרתין מעשרין ותרתין מנינן נדה ופתחה מעשרין וז' מנינן א"ל רב הונא בריה דרב יהושע לרב פפא ממאי דלמא עשרין ותרתין נמי מעשרין וז' מנינן דכי הדרי ואתו עשרין ותרתין קיימא לה בתוך ימי נדותה וה"נ מסתברא דאי לא תימא הכי האי תרנגולתא דרמיא יומא וכבשה יומא ורמיא יומא וכבשה יומא וכבשה תרי יומי ורמיא חד יומא כי הדרה נקטה כדלקמיה נקטה או כדמעיקרא נקטה על כרחך כדלקמיה נקטה א"ל רב פפא אלא הא דאמר ר"ל [ב] אשה קובעת לה וסת בתוך ימי זיבתה ואין אשה קובעת לה וסת בתוך ימי נדותה ורבי יוחנן אמר אשה קובעת לה וסת בתוך ימי נדותה ה"ד לאו כגון דחזאי ריש ירחא וחמשא בירחא וריש ירחא וחמשא בירחא והשתא חזאי בחמשא בירחא ובריש ירחא לא חזאי וקאמר אשה קובעת לה וסת בתוך ימי נדותה אלמא מריש ירחא מנינא א"ל לא הכי א"ר יוחנן [ג] כגון דחזאי ריש ירחא וריש ירחא ועשרין וחמשה בירחא וריש ירחא דאמרינן דמי יתירי הוא דאתוספו בה וכן כי אתא רבין וכל נחותי ימא [ג] אמרוה כרב הונא בריה דרב יהושע:

הדרן עלך בנות כותים

ואמר רב יהודה. דהאי ט"ו היינו לטבילה שהוא כ"ב לראייתה ושינתה לכ"ז וקתני דכי מטי יום כ"ב אסורה לשמש. וקס"ד דהאי כ"ב לאו לראיית הדילוג קאמר אלא כ"ב לאותו יום שהיתה ראויה לראות בו ודילגתו דהוי יום י"ז לראייתה ובתוך ימי זיבה היא לראיית כ"ז [ה]: **וקתני אסורה.** דכי הדר אתו כ"ב לחשבון יום שהיתה ראויה לראות בו כשדילגה בה קיימא לה בימי זיבה לחשבון ראייתה כדפרישית. וקסבר רב פפא יום עשרין ותרתין דאסרינן עלה מיום כ"ב מינן כלומר לאו כ"ב לראיית דילוגה שהיה בכ"ז אלא כ"ב מיום שהיתה ראויה לראות לימודה. ומדקרי להו רב פפא ימי זיבה קסבר נדה ופתחה ימי נדותה וזובה מעשרין וז' מנינן דהיינו מיום ראיית דילוגה ומיום ראיית כ"ז עד השתא לא הוו [ו] לה י"ז דאי ליום שראויה לראות כשדילגה מנינן ימי נדות וזוב לא הוה קרי להו ימי זובה דהא חלפו להו כ"ב מההוא יומא: **פתחה.** קרי חשבון הנדה לימי הנדה וזובה: **ממאי.** דהאי יום כ"ב דאסרינן ליה מנינן מיום כ"ב שהיתה ראויה לראות כשדילגה דמטי ליה בימי זיבה לחשבון ראייה שראתה בכ"ז: **דלמא.** האי יום כ"ב דאסרינן עלה מנינן מיום ראייתה שכבר שלמו ימי זוב כי הדרי אתו הנך כ"ב וקיימא לה ד' ימים בימים הראויים לנדות: **והכי** [ז] **מסתברא.** דהא משום דחיישינן שמא תחזור לקדמותה לראות מכ"ב לכ"ב אסרינן לה דהשתא הוי כ"ב לראייה אבל ליום כ"ב לחשבון יום שהיתה ראויה לראות לא מלי אסרינן משום הא חששא דאפי' חוזרת לקדמותה לא תראה היום שהוא י"ז לראייתה דההיא לא היתה למודה לראות אלא לכ"ב לראייה ואי משום שהוא כ"ב ליום הראוי לה אין זה דרך החוזרת לוסתה לקצר ימי טהרתה ולמהר ימי ראייתה כדי שיבא לפי חשבון של תחלה אלא חוזרת וקובעת כ"ב ליום שראתה: **דאלת"ה האי תרנגולתא דרמיא יומא וכבשה יומא ורמיא יומא וכבשה יומא וכבשה תרי יומי ורמיא יומא כי הדרה נקטה** [ח] **כדלקמן נקטה** [ט]**.** כלומר תרנגולת הרגילה להטיל ביצה היום ולעמוד למחר ולהטיל יום ג' ולעמוד יום ד' ושינתה וסתה ועמדה מלדת יום ה' עם יום ד' הוו להו תרי יומי ורמיא יום שני כי הדרה נקטה אם היא חוזרת למנהגה להטיל יום ולעמוד יום: **כדלקמיה נקטה.** מעכשיו היא חוזרת למנות כגון שעומדת יום ז' שאחר יום ו' שהטילה ומטלת יום שמיני: **או כדמעיקרא נקטה.** לפי חשבון שהיתה ראויה להטיל מתחלה שהיתה ראויה לילד בה' ולעמוד בו' ולהטיל בז' ולעמוד בח' השתא מטילה יום ז' עם ו' כנגד ב' ימים שעמדה כדי שתעמוד ביום ח' כפי שהיתה ראויה לחשבון הראשון: **על כרחך כדלקמיה נקטה.** והא אשה נמי כשחוזרת לוסתה לראות ליום כ"ב לאו לפי חשבון הראשון אלא ליום כ"ב לראייתה הלכך האי יומא הוא דאסרינן: **א"ל רב פפא אלא הא דאמר רב' אין אשה קובעת לה וסת תוך ימי נדותה.** בימים שהיא נדה כדבעינן לפרושי מילתא דרבי יוחנן דחזאי ריש ירחא וה' בירחא וריש ירחא וה' בירחא והשתא חזאי בה' בירחא דהוו להו ג' זימני בה' בירחא ומעכשיו יהיה לה וסת בה' בחדש. לריש לקיש לא הוה וסת דהא תרי זימני קמאי דה' בירחא הוי תוך ימי נדותה ממש דהא הויא מרים ירחא ופעם ג' הוה ימי נדה לפי חשבון הראוי שהיתה ראויה לראות ריש ירחא ומדקרי לפעם ג' תוך ימי נדה אלמא לפי חשבון הראוי בתריתא שהיא שלישית לראייה של ר"ח בתוך ימי נדותה ממש שהיא נדה מיום כ"ה ומש"ה קרי להו תוך ימי נדותה דהא נדה היא. וטעמא מאי הוי קביעות הא אורחה בהכי שנפתח מעיינה משום דאמר הך ראייה דרא"ש חדש ראייתה וסתה היא ויום זמנה והאי דאקדים וחזאי בכ"ה דמים יתירי איתוספו בה: **אמרוה.** להא דרבי יוחנן: **כרב הונא.** וכדמתרלינן:

הדרן עלך בנות כותים

סם א מיי' פ"ח מהל' איסורי ביאה הל"ט [וה"י] סמג עס (טוש"ע יו"ד סי' קפט סעי' יד):

ע ב טור יו"ד סי' קפט [שו"ע עס סעיף ו]:

עא ג טוש"ע יו"ד סי' קפט סעיף יד:

תוס' הרא"ש

אלא הא דאמר ריש לקיש כו'. בין ריש לקיש בין ר' יוחנן מודו דקובעת וסת בתוך ימי זיבתה ופליגי אשמואל דאמר אין אשה קובעת לה וסת בתוך ימי זיבתה. ולשמואל לא מיבעיא בימי זיבה ממש דאינה קובעת אלא אפי' בימים הראויין לזיבה אינה קובעת כדמוכח לעיל. ולר' יוחנן לא מיבעיא בדמים הראויים לזיבה אלא אפי' בימי זיבה קובעת דבהכי איירי הכא דומיא דתוך ימי נדתה: **אלמא** מריש ירחא מנינן. ותימה דילמא משום ראיות ראשונות קרי להו תוך ימי נדתה וי"ל אי לאו משום מריש ירחא מנינן לא הוה קובעת וסת כיון שאין השלישי מעין האחרים שהיו בימי נדה. א"נ [ח] משמע ליה דקביעות וסת חל בתוך ימי נדתה דהיינו ראייה שלישית שכן נקבעה הוסת. ומי' תימה לומר הכי דכל דמעיקרא נקט וחשיבא כאילו ראתה בריש ירחא מאחר דאכתי לא קבעה לה וסת בריש ירחא דלא דמי לההיא דלעיל דכבר קבעה לה וסת בהכי וי"ל דמיירי הכא כגון דחזאי ג' זימני בריש ירחא וחמשא בירחא אלא שהתלמוד לא חש להאריך כמו קפצה וראתה קפצה וראתה דלעיל לא נקט אלא תרי זימני ולפי זה הא דנקט והשתא חזאי בחמשא בירחא ובריש ירחא לא חזאי לא נקיט ליה משום דהוי השתא קביעות וסת דידה אלא לומר שדיה שעתה בראיה זו ואליבא דמ"ד בפ"ק דלא אמרינן דיה שעתה אלא בשעת וסתה ואי לאו דחשבי' לה כאילו ראתה בריש ירחא לא הוה חמשא בירחא זמן וסתה דלא קבעה לה וסת אלא בתוך ימי נדתה. ולפי דברי רב פפא קשה מתני' דפ"ק לר' יוחנן דכולן צריכין להיות בודקת חרץ מן הנדה דתיבדוק דילמא קבעה לה וסת דליכא לשנויי כי קאמר ר' יוחנן דחזאי ממעיין סתום דכה"ג קרי מעין פתוח כשראיות הראשונות בימי נדה כדפר' התם רש"י מתוך כך נראה כלשון אחרון דפי' שם רש"י: **סליק פרק בנות כותים בס"ד**

ח) ל"ל דמשמע ליה דהא דקאמר דקביעות וכו' לאיה שלשית שבה נקבעת.

מסורת הש"ס

ה) [לעיל יא.], ו) [ל"ל אלא], ז) לא נמצא זה בפירש"י שלפנינו, ד) ג' רש"ל כאן,

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ואמר ר' יהודה וד"ה וקתני הדל"ת: (ב) ד"ה והכי נמי מסתבר': (ג) ד"ה דאי לא תימא וכו' הדרה נקטה כדלקמיה נקטה: (ד) תוס' ד"ה אלמא וכו' הקביעות הויא בימי נדתה:

מוסף רש"י

בתוך ימי זיבתה. כגון ראתה בכ"ח וחזרה וראתה בט"ו לחדש, כשעומדת בימים שהיא ראויה לזיבה, דהיינו י"ל יום שבין נדה לנדה, וחזרה וראתה בכ"ח ובט"ו לחדש ולא ראתה בט"ו לחדש, שקבעה לה וסת לט"ו בחדש ומצטרפין תרתי ראיות דימי זיבה לחך דאייה לקביעות וסת (לעיל יא.). בתוך ימי נדותה. כגון ראתה בכ"ח וחזרה וראתה בחמישי בחדש, דהיינו בימי נדות, וחזרה וראתה עוד פעמים בחמישי בחדש, לא קבעה וסת, שאין ראייה ימי נדה ראייה לקבוע שהיא עולה לראות בימי נדותה (שם). כגון דחזאי כו' וריש ירחא. דהוה ראייה בתריתא בימי נדותה, דאפילו הכי הוה קביעות וסת בריש ירחא, דאמרינן. ותתה בריש ירחא קבעה והא דאקדים וחזאי דמי יתירי הוא דאתוספו בה. דהא ודאי קבעה, משום דתחילת הוספת הוחזק ממעין סתום, וגם ראייה אחרונה חשבינן לה כמעיין סתום, כדאמר הא דאקדים וחזאי מוספת דמים הוא (שם).

הדרן עלך בנות כותים

יוצא דופן. על ידי סס נפתחו מעיה והוליאו את העובר לחוץ ומתרפאת: **כל הנשים.** לענין נדה: **מטמאות.** מכי אתא דס לבית החיצון אע"ג דהעמידוהו כותלי רחמה: **בבשרה.** משמע בתוך בשרה: **לחוץ.** בגמרא [מג.] יליף לה: **שנזדעזעו אחריו.** נעקר שכבת זרע מגופו: **גמ' אלא לענין שהזריעה.** כגון נימוק הולד כדאמר בהמפלת (לעיל כו.) שליא בבית הבית טמא כו' רבי שמעון אומר הולד נימוק ואמר בגמרא [לעיל כז:] מודה רבי שמעון שאמו טמאה לידה ויליף טעמא מהכא אבל רבנן לא צריך להו קרא להכי דהא לדידהו כיון דאמרי הבית טמא לית להו נימוק ופשיטא דאמו טמאה לידה: **תנו.** ואם נקבה תלד דמלי למכתב ואם נקבה וטמאה שבועים: **נחייב על כל בן ובן.** שאם טבלה לאחר י"ד לנקבה ושמשה ונתעברה וילדה לאחר שמונים מביאה שני קרבנות: **פורש היולדת.** משמע תורה אחת ליולדת ולדות הרבה: **שלפני מלאת.** ילדה עכשיו וילדה לאחר שמונים קמא הוי לפני מלאת ובתרא הוי לאחר מלאת: **זאת.** משמע כמו שמפורש בענין קרבן אחד לולד אחד: **הני מילי.** דאין מביאה על שלפני מלאת ולאחר מלאת קרבן אחד: **בחרי עיבורי.** שילדה וחזרה ונתעברה בתוך ימי טוהר וילדה לאחר שמונים: **כגון יהודה וחזקיה.** דאמרינן בהמפלת (לעיל מז.) שנשתהא אחרון אחר הראשון ג' חדשים: **מודה ר"ש.** ביולא דופן: **שאינו קדוש.** קדושת הגוף אלא כשאר קדשים שקדש מומן להקדשן דלא קדשי אלא כעצים וכאבנים לדמייסה ויוצאין לחולין ליגזז וליעבד: **לידה לידה.** כתיב בקדשים (ויקרא כב) שור או כשב או עז כי יולד וכתיב בבכור (דברים טו) אשר יולד: **מאדם.** לענין טומאה וטהרה דכתיב וילדה זכר: **אמו מאמו.** בבכור כתיב (שמות כב) שבעת ימים יהיה עם אמו ובקדשים כתיב (ויקרא כב) והיה שבעת ימים תחת אמו: **שכן אם בהמת קדשים פיגול נותר וטמא.** אם בתרוייהו כתיב אמו ותרוייהו בהמת קדשים ופגול ונותר וטמא נוהג בהם לאפוקי אדם דליתיה בכל הני: **פשוט.** אדם משמעי בין בפשוט בין בבכור וכן קדשים הוו פשוטים. ובין באדם ובין בקדשים לא משמעו בזכרים לחודייהו טפי מבנקבות לאפוקי בכור דליתיה אלא בזכרים. ותרוייהו בין אדם בין קדשים לא הוו קדושין מאליהן אבל בכור קדושתו מאליו. ובין קדשים ובין אדם לא הוו מתנות כהונה כגון שלמים לבעלים הן לאפוקי בכור דהוי ממתנות כהונה: **דמסייע ליה לרבי יוחנן.** דאמר דמודה ר"ש ביולא דופן דקדשים: **זאת פורש העולה היא העולה.** ומהאי קרא נפקא לן בזבחים (כז:) פסולין שאם עלו לא ירדו דכתיב [ויקרא ו] על מוקדה משתעלה תוקד וכתב רחמנא זאת דמשמע מיעוטא כלומר זאת אם עלתה לא תרד אבל אחרת אע"פ שעלתה תרד וכתיב היא דמשמע מיעוטא וכתיב העולה דמשמע העולה עולה כשרה ולא פסולה. והני תלתא מיעוטי ממעטי הני תלתא פסולי: שנשחטה בתמיד נשחט (פסחים נח:) העולה עולה ראשונה מהני ג' מיעוטי ממעט הנך ומתורת מרבינן אינך פסולין דאם עלו לא ירדו כר"ש ואת"ת ר' יהודה סבר מ) ב]נפ"ק דזבחים (דף כד) דרלפה מקדשת כמזבח ואם כן כולם יעלו והיכי משכחת פסול בכל הנהו לבר מהני ג' כיון דאם עלו לא ירדו וי"ל כגון שיש הפסק בין הבהמה לרלפת עזרה ואם תאמר והיכי ממעט הני ג' פסולי הא לריך חד מיעוטו לרובע ורבע ולכל הנהו דמודה רבי שמעון בהו דאם עלו ירדו וי"ל דנשחטה בלילה ויצא דופן אין יושבין עליו ימי טומאה [a] ויומי טהרה ואין חייבין עליו קרבן [b] ר"ש אומר הרי זה כילוד [c] כל הנשים מטמאות בבית החיצון שנאמר [d] דם יהיה זובה בבשרה אבל הזב ובעל קרי [e] אינן מטמאין עד שתצא טומאתן לחוץ [f] [g] [h] היה אוכל בתרומה והרגיש שנזדעזעו אבריו אוחז באמה ובולע את התרומה [i] ומטמאין בכל שהוא אפילו כעין החרדל ובפחות מכן: **גמ'** א"ר מני בר פטיש מאי טעמייהו דרבנן אמר קרא [2] אשה כי תזריע וילדה זכר עד שתלד במקום שהיא מזרעת ור"ש ההיא דאפילו [j] לא ילדה אלא כעין שהזריעה אמו טמאה לידה [7] ור"ש מאי טעמיה אמר ר"ל אמר קרא תלד [8] לרבות יוצא דופן ורבנן האי מבעי ליה לרבות טומטום ואנדרוגינוס דסלקא דעתך אמינא זכר ונקבה כתיב זכר ודאי נקבה ודאית ולא טומטום ואנדרוגינוס קמ"ל ורבי שמעון נפקא ליה מדתני בר ליואי דתני בר ליואי לבן לבן מכל מקום לבת לבת מ"מ ורבנן האי מבעי ליה לחייב על כל בן ובן ולחייב על כל בת ובת ורבי שמעון נפקא ליה מדתני [9] תנא קמיה דרב ששת [3] זאת תורת היולדת [10] מלמד שמביאה קרבן אחד על ולדות הרבה יכול תביא על לידה ועל זיבה כאחת אלא יולדת דאכלה דם ויולדת דאכלה חלב בחד קרבן תסגי לה אלא יכול תביא על לידה שלפני מלאת ועל לידה שלאחר מלאת כאחת [11] ת"ל זאת ורבנן אע"ג דכתיב זאת איצטריך לבן או לבת סד"א ה"מ בתרי עיבורי [12] (דחד הוי נפל) אבל בחד עבורא כגון [13] יהודה וחזקיה בני ר' חייא אימר בחד קרבן סגי לה קמ"ל [14] א"ר יוחנן ומודה רבי שמעון בקדשים [15] שאינו קדוש מאי טעמא גמר לידה לידה מבכור מה התם [16] פטר רחם אף כאן פטר רחם ולגמר לידה לידה מאדם מה התם יוצא דופן אף כאן יוצא דופן מסתברא מבכור הוה ליה למילף שכן אמו מאמו אדרבה מאדם הוה ליה למילף שכן פשוט מפשוט אלא מבכור הוה ליה למילף שכן אם בהמת קדשים פגול נותר וטמא אדרבה מאדם הוה ליה למילף שכן פשוט זכר קדוש במתנה הנך נפישן אמר רב חייא בריה דרב הונא משמיה דרבא תניא דמסייע ליה לר' יוחנן [17] ר' יהודה אומר [4] זאת תורת העולה היא העולה הרי אלו ג' מיעוטין

פרט

יוצא דופן. ממקום שמזרעת. ואם תאמר למה לי קרא גילף לידה לידה מבכור כדילפינן לענין קדשים בסמוך וי"ל דאי לאו קרא הוה דרשינן מתלד לרבות יולא דופן כדדריש ר"ש: **בעין** שהזריעה. פרש"י ולרבנן לא צריך קרא דהא סברי בהמפלת (לעיל כו.) דרובן אינם נימוקים ומיהו איצטריך להיכא דהושיטה חיה ידה במעי אמה [c] ומעכב את הולד דטמאה לרבנן וי"ל דתרתי ש"מ [d]:

מודה ר"ש בקדשים שאינו קדוש. בפ' בתרא דבכורות (דף מז:) גבי ר"א בר בי יהודה דאית ליה יולא דופן קדוש אמר סבר לה כר"ש דאמר יולא דופן ולד מעליא הוא ותימה דהא ר"ש מודה בבקדשים אינו קדוש כדאמר רבי יוחנן הכא וכדמוכח נמי בברייתא דמייתי בסמוך וי"ל דסבר כר"ש ועדיפא מדר"ש דאפילו בקדשים קאמר דקדוש: **גמר** לידה לידה מבכור. בפ' ולד חטאת (דף יג.) במעילה גבי ולד המעושרת לא ינק מן [e] המעושרת יליף אמו אמו מבכור והכל אחד כדמוכח בשמעתין ול"ת דבפרק מרובה (ב"ק דף עז:) אמר כל מקום שנאמר שם אינו אלא להוציא את הכלאים וקאמר למעוטי מאי אי למעוטי קדשים בהדיא כתיב בהו או כשב פרט לכלאים אם למעשר תחת תחת יליף מקדשים ואי לבכור העברה העברה יליף ממעשר והשתא אמאי אצטריך למילף בכור ממעשר ומעשר גופיה ילפינן מקדשים הוה ליה למימר דמילף בכור לידה לידה או אמו אמו מקדשים וי"ל דלא ילפינן לידה לידה או אמו אמו אלא כגון הכא דאיירי בלידה או במעילה דאיירי בענין אמהות ול"ת ובשמעתין אמאי לריך ג"ש לידה לידה או אמו אמו מילף פסול יולא דופן בקדשים מג"ש דתחת ממעשר ומעשר מג"ש דהעברה מבכור וי"ל דג"ש לידה לידה ולאמו לריך לשוס דרשה אחריתי: **הנך נפישין.** ול"ת דבפרק יש בכור (בכורות דף מז:) אר"ש דיולא דופן בכור לנחלה הוי דיליף מוילדו לו בנים לידה לידה מאשה דאית ליה הכא דהוי ולד והשתא לילף מבכור בהמה שכן בכור זכר [f] (מתנות) וי"ל דאדם מאדם עדיף שכן אין שייך בהו פגול נותר וטמא דאינו קדשים ושייך בהו טומאה וטהרה ובפרק ראשית הגז (חולין דף קלז.) דקאמר פשוט מפשוט עדיף אע"ג דהנהו נפישי התם משום דהוי בהמה מבהמה אבל הכא דבהמה מאדם לא:

זאת היא העולה. הכי כתיב קרא זאת תורת העולה היא העולה הרי ג' מיעוטי זאת והיא וה' להעולה תניא אלהעולה קמא דריש רבא

פרט

א א מיי' פ"י מהל' איסורי ביאה הל"ח סמג עשין רמב ולאוין קיא טוש"ע יו"ד סי' קצד סעי' יד:
ב ב מיי' שם פ"ה הל"ג סמג שם טוש"ע יו"ד סי' קפג סעי' ח:
ג ג מיי' פ"ה מהל' אבות הטומאה הל"ח:
ד ד מיי' פ"ז מהל' תרומות הל"ד:
ה ה מיי' פ"ה מהל' איסורי ביאה הל"א ופ"א מהל' משכב ומושב הל"ח סמג לאוין קיא טוש"ע יו"ד סי' קפג סעיף ח:
ו ו ז מיי' פ"א מהל' מטמאי משכב הל"ח:
ז ח מיי' פ"ג מהל' איסורי מזבח הל"ד והלכה יא:
ט [מיי' פ"ג מהל' בכורות ה"ל טוש"ע יו"ד סי' שה סעיף כד וסימן שטו סעיף ב]:

תוס' הרא"ש

שתלד ממקום שמזרע'. ותימה בלא כי תזריע נמי לשון תלד משמע למעוטי יוצא דופן כדדרשינן גבי קדשים כי יולד פרט ליוצא דופן ובפ' יש בכור נמי ממעטינן יוצא דופן מוילדו לו. וי"ל דהתם לאו מלשון לידה קא ממעט אלא דגמרינן לידה מבכור כדגמרינן לקמן גבי קדשים ותימה אכתי תיקשי לך הכא נמי ניגמר לידה מבכור. וי"ל דאי לאו כי תזריע הוה מיסחבר למידרש טפי לכדדריש ליה ר' שמעון: **ד'** שמעון ס"ט. כלומר אמאי לא דריש קרא כדדרשי ליה רבנן: **סד"א** זכר ודאי. אע"פ דבפ' המפלת משמע דלא דרשינן ליה בהכי אלא היכא דמייתר שאני הכא דכתיב טובא בן ובת הלכך זכר ונקבה מייתר: **זאת** וגו' היא העולה. הרי אלו ג' מיעוטין זאת והיא וה"א דהעולה שני אבל העולה קמא דריש מיניה העולה עולה ראשונה בפ' תמיד נשחט. ובכל אינך דמפרש ר' שמעון מודה ר' יהודה [דאם עלו לא ירדו] כדמפרש טעמא בזבחים. ותימה והא ר' יהודה סבר מ) בפ"ק דזבחים דרצפה מקדשת כמזבח א"כ כולם יעלו א"כ היכי משוי לה פסול פיגול נותר טמא וכל אינך לבר הני ג'. וי"ל כגון שיש הפסק בינו ובין רצפת העזרה:

מ) נ"ל כזבחים כפ' ק"ק (דף נט)

מ) [לעיל כו.], נ) [לעיל יג.], ס) [לעיל מז:], ע) [לעיל מז:], ד) [כריתות ז:], פ) [בכורות מז:], ו) [כריתות ט:], ז) רש"ל מ"ז, ח) [לעיל מז.], ט) [חולין נא.]: ע"ז כג:], י) הוריות ג: זבחים מז: פד. ע"ש, כ) נ"ל ומיעכה, ל) [וע"ע תוס' לעיל יח. ד"ה שליא], מ) גי' מהר"מ מן המעושרת וכן ולד קדשים מן המקודשת יליף שם קדשים מבכור מג"ש דאמו בל"ל, נ) ס"ת ל"ג. רש"ל, ס) נ"ל בפ' ק"ק (דף עט.),

תורה אור השלם

1. וְאִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ זָכָר וְטָמְאָה שִׁבְעַת יָמִים כִּימֵי נִדַּת דְּוֹתָהּ תִּטְמָא:
2. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אִשָּׁה כִּי תַזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר וְטָמְאָה שִׁבְעַת יָמִים כִּימֵי נִדַּת דְּוֹתָהּ תִּטְמָא: ויקרא יב ב
3. וְהִקְרִיבוֹ לִפְנֵי יְיָ וְכִפֶּר עָלֶיהָ וְטָהֲרָה מִמְּקֹר דָּמֶיהָ זֹאת תּוֹרַת הַיֹּלֶדֶת לְזָכָר אוֹ לְנְקֵבָה: ויקרא יב ז
4. צוּ אֵת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה הִוא הָעֹלָה עַל מוֹקְדָהּ עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלַּיְלָה עַד הַבֹּקֶר וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ: ויקרא ו ב

גליון הש"ס

מתני' וימי טהרה. ע"ל לו ע"א תד"ה הילכתא: **שם** היה אוכל בתרומה. ע"ל יג ע"א:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תוס' ד"ה זאת כו'. להעולה תניא להעולה. נ"ב עי' זבחים דף כד ע"א תוס' ד"ה זאת כו' ומה שתמה שם עליהם בעל טהרות הקדש והל"ק ועי"ש בס' מק נתן ודו"ק: **ב)** בא"ד בפ"ק דזבחים דף כז. ל"ל יד ויעו"ש בתוס' ד"ה הג"ש:

מוסף רש"י

ואין חייבין עליו קרבן. לידה (ע"ז כג:). **הרי זה כילוד.** ויש לו טומאת שבעה לזכר ולנקבה וכן ימי טוהר וקרבן (שם). **שנזדעזעו אבריו.** שנעקר זרע מגופו, אוחז באמה. שלא יצא הזרע עד שיכלא את התרומה שבפיו (לעיל יג.). **כעין שהזריעה.** כלומר דימומו כזרע (לעיל כז:). **אמר קרא תלד.** ואם נקבה תלד, הוה ליה למכתב ואם נקבה היא (בריתות ז:). **לרבות יוצא דופן.** דהוי לידה מעליא ויושבת עליו ימי טומאה וטהרה (בכורות מז:). **זאת תורת היולדת.** כל היכא דכתיב תורת משמע רבים (בריתות ט:). **יכול תביא על לידה ועל זיבה כאחת.** קרבן אחד, כגון שראתה ג' ימים זיבה והפסיקה רביעי וילדה בחמישי, הרי זו יולדת בזוב כדאמרינן בנדה (לו:) דבעי שתפסוק מן הזוב סמוך ללידה ואם לא פסקה ולאי דם מממת הולד ואינה יולדת בזוב (בריתות שם). **אלא יולדת כו' דאכלה חלב.** מהיכא דיסק דעמיה דעל הלידה ועל הזיבה קרבן אחד, דאיצטריך קרא למעוטי, הא ולאי אכלה חלב וילדה מי סלקא אדעתין דמביאה קרבן אחד על הלידה ועל החלב, וגבי זיבה נמי מה עניה אצל לידה (שם). **אלא יכול תביא על לידה שלפני מלאת כו' ת"ל זאת.** משמע על לידה אחת מביאה אחת, על שני לידות חייב על כל אחת ואחת (שם רש"מ) שאם ילדה לאחר מלאת, כגון שטבלה לסוף שבועיים של נקבה ונתעברה והפילה, אם תוך מלאת הפילה נפטרת בקרבן אחד ואם לאחר מלאת הפילה כבר נתחייבה בקרבן הראשון קודם לידה שניה ולבסוף מלאת של לידה שניה תביא שני קרבנות (פסחים ג.). **ומודה רבי שמעון בקדשים.** אע"ג דפליג גבי יולא דופן ואמר הרי הוא כילוד ויושבת עליו ימי טומאה וטהרה, התם הוא דאיתרבאי מוקם נקבה תלד, לרבות יולא דופן, אבל לענין קדשים מודה שאינו קדוש, דכתיב כי יולד, פרט ליולא דופן (חולין נא:) דבהמה שיצאה דרך דופן קבולה לקרבן, דגבי טומאה וטהרה דאמו הוא דקאמר ר"ש מריבוי הכתוב ואם נקבה תלד, הוסיף לך הכתוב לידה אחרת לרבות יולא דופן, אבל בקדשים מודי (שם רש"מ כג:). **הרי אלו ג' מיעוטין.** זאת, היא, העולה, הרי אלו ג' מיעוטין לפי שבא המקרא הזה ללמדנו על הפסולין למזבח שעלו דלא ירדו, דיליפינן מעולה על מוקדה על המזבח כל הלילה, משעלה על מוקדה תהא אש כל הלילה, ליכך מיעט לך בו ג' מיעוטין למעט בו ג' פסולין, זאת היא מיעוטא, זאת ולא אחרת, היא הוי מיעוטא, ה"א דהעולה הוי מיעוטא, כלומר העולה המיוחדת ולא כולן (זבחים כז: וכעי"ז שם פד.).